

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.023.05.2018

Pan
Rafał Mielczarski
Prezes Zarządu
PL LOT S.A
Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/019 – Odprawy dla kadry kierowniczej w strategicznych spółkach Skarbu Państwa w latach 2011-2017

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polskie Linie Lotnicze LOT S.A. ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Milczarski, Prezes Zarządu PL LOT od 28 stycznia 2016 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki – Prezesa Zarządu PL LOT poprzednio pełnili: - Marcin Piróg od 3 listopada 2010 r. do 13 grudnia 2012 r. - Zbigniew Mazur od 13 grudnia 2012 r. do 10 lutego 2013 r. - Sebastian Mikosz od 11 lutego 2013 r. do 31 sierpnia 2015 r. - Marcin Celejewski od 31 sierpnia 2015 r. do 28 stycznia 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zasady kształtowania wynagrodzeń kadry kierowniczej spółki, jako podstawy do naliczania odpraw. Wyniki ekonomiczno-finansowe spółki. Zasadność przyznawania w umowach z członkami kadry kierowniczej spółki dodatkowych świadczeń, w tym w postaci odpraw oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji. Stosowanie w praktyce zasad wynagradzania osób zatrudnianych na stanowiskach kierowniczych spółki, w tym wypłat świadczeń m.in. w postaci odpraw i odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji. Fluktuacja kadr na stanowiskach kierowniczych spółki, w tym na stanowiskach członków zarządu. Realizacja obowiązku dokonywania analiz oświadczeń majątkowych składanych przez członków zarządu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2011–2017
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Kontrola przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 3 pkt. 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontroler	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie Grzegorz Kapela, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/160/2018 z 12 października 2018 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej także Spółka lub PLL LOT.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W PLL LOT stosowane były zasady wynagradzania członków Zarządu wynikające z przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁴. Dokonywane wypłaty wynagrodzeń nie przekroczyły wskazanych w ustawie limitów. Spółka wdrożyła także zasady wynagradzania wynikające z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁵. Przyjęty w nich przedział wynagrodzeń członków Zarządu odpowiadał wymogom ustawowym, a indywidualne wynagrodzenia członków Zarządu, określone w umowach o świadczenie usług zarządzania, mieściły się w ustalonych w ustawie granicach.

Wypłacane w okresie objętym kontrolą odprawy oraz pozostałe świadczenia, tj. ekwiwalenty za niewykorzystany urlop oraz odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji były prawidłowe, co do podstawy i wysokości.

W wyniku wprowadzenia w 2014 r. kontraktów menadżerskich w miejsce umów o pracę nastąpił wzrost wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, w stosunku do poprzedniego okresu. Nie znalazło to odzwierciedlenia w efektywności prowadzonej w kolejnych dwóch latach działalności gospodarczej, bowiem wynik finansowy netto uległ zdecydowanemu pogorszeniu. Spółka w 2014 r. poniosła stratę⁶ w wysokości (-) 263,4 mln. zł, która w 2015 r. wzrosła do (-) 327,1 mln. zł. Wzrosły w tym czasie należności przysługujące członkom Zarządu w przypadku odwołania ich z pełnionej funkcji oraz Spółka ponosiła obciążenia z tytułu wypłaty ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy⁷. Poprawa wyników finansowych nastąpiła w 2016 r. Spółka uzyskała w tym roku dodatni wynik finansowy netto w wysokości 302 993 tys. zł, który w 2017 r. wzrósł do 354 439 tys. zł. Wzrosła też o 41,8% wartość jej aktywów.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

1. Zawarcie, w porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2015 r. z prokurentem ds. handlowych w sprawie rozwiązania umowy menadżerskiej, zapisów niekorzystnych dla Spółki, zgodnie z którymi prokurentowi przysługiwało wynagrodzenie w wysokości siedmiomiesięcznego wynagrodzenia za „staranny i dokonany w terminie” zwrot PLL LOT dokumentów oraz powierzonych rzeczy takich jak: identyfikator, komputer, karty kredytowe. Na podstawie zawartego porozumienia Spółka poniosła koszty w wysokości 294,0 tys. zł.
2. Jeden z członków Zarządu Spółki pełnił swoją funkcję od marca 2017 r. do zakończenia kontroli NIK z naruszeniem, wynikającego z art. 4 pkt 1 i 5 w związku z art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁸, zakazu pełnienia funkcji członka zarządu PLL LOT przez osobę będącą członkiem zarządów innych spółek prawa handlowego oraz posiadającą w tych spółkach udziały przedstawiające więcej niż 10 % kapitału zakładowego.
3. Nierzetelnym sporządzeniu umowy z 30 kwietnia 2014 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania, polegające na zawarciu w umowie postanowień, wiążących wypłatę odszkodowania z wystąpieniem przesłanek zawinionych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1252 ze zm. Dalej: *ustawa kominowa*.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2190. Dalej: *ustawa o wynagrodzeniach zarządu*.

⁶ W 2013 r. Spółka uzyskała zysk w wysokości 25,8 mln. zł

⁷ W łącznej kwocie 76 614,31 zł.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1393, dalej: *ustawa o ograniczeniach działalności*.

przez Zarządzającego, a polegających na naruszenia przepisów o zakazie konkurencji lub popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia.

4. Wypłacie w 2014 r. trzem członkom Zarządu PLL LOT ekwiwalentu za urlop z chwilą zmiany formy zatrudnienia w Spółce, z umowy o pracę na kontrakt menadżerski. Działania Spółki polegające na rozwiązaniu stosunku pracy i zawarciu umowy zarządzania z członkami Zarządu oraz wypłata w tym momencie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, bez uprzedniego zobligowania członków Zarządu do wykorzystania zaległych urlopów wypoczynkowych, spowodowała obciążenie dla Spółki w łącznej kwocie 76 614,31 zł.

1. Zasady wynagradzania kadry kierowniczej w spółkach z udziałem Skarbu Państwa

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1.1. PLL LOT jest spółką akcyjną, o następującej strukturze własnościowej: Skarb Państwa 99,82% akcji, TFS Silesia – 0,144% akcji, pracownicy – 0,036% akcji. W całym okresie objętym kontrolą Skarb Państwa posiadał ponad 50% akcji Spółki. Od dnia 13 stycznia 2017 r. PLL LOT jest sklasyfikowana jako spółka o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁹. W latach 2011-2017 funkcję członka Zarządu pełniło łącznie 14 osób. Według stanu na koniec listopada 2018 r. Zarząd Spółki składał się z pięciu osób, tj. prezesa Zarządu oraz czterech członków Zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 279-282)

W okresie od 2011 r. do 8 września 2016 r. do wynagrodzeń członków Zarządu Spółki zastosowanie miały przepisy ustawy kominowej¹⁰, a następnie ustawy o wynagrodzeniach zarządu. Na podstawie ustawy o wynagrodzeniach zarządu podmiot uprawniony do wykonywania praw udziałowych w Spółce, zobowiązany był do podjęcia działań mających na celu ukształtowanie i stosowanie w Spółce zasad wynagradzania członków organu zarządzającego określonych w ustawie, do dnia zwyczajnego walnego zgromadzenia, którego przedmiotem było rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za rok obrotowy rozpoczynający się w 2016 r.¹¹.

Zasady wynagradzania członków organu zarządzającego ustalane były uchwałami Nadzwyczajnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (NZA) oraz Rady Nadzorczej (RN) PLL LOT¹².

(dowód: akta kontroli str. 279-282)

1.2. W latach 2011-2014 (do kwietnia) wysokość wynagrodzenia członków Zarządu zatrudnionych na podstawie umowy o pracę była ustalana na poziomie od 18 654 zł do 20 727 zł miesięcznie, tj. w granicach określonych w ustawie kominowej.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1182, ze zm.

¹⁰ Zgodnie z art. 8 pkt 3 tej ustawy, wynagrodzenie członków Zarządu nie mogło przekroczyć sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, tj. kwoty 20 727,48 zł.

¹¹ Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. W praktyce oznacza to, że w tych spółkach kapitałowych, w których rok obrotowy pokrywa się z kalendarzowym, zarząd jest zobowiązany zwołać zwyczajne zgromadzenie wspólników lub zwyczajne walne zgromadzenie w taki sposób, aby odbyło się ono do końca czerwca roku kalendarzowego następującego po roku, za który sporządzono sprawozdanie finansowe.

¹² Uchwała Nr 13 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (NWZ) PLL LOT z dnia 22 grudnia 2009 r., Uchwała Nr 5/2009/VII/5 Rady Nadzorczej (RN) PLL LOT z 13 sierpnia 2009 r., Uchwała Nr 5 NWZ PLL LOT z 13 lutego 2014 r., Uchwała Nr 28/2014/VIII/172 RN PLL LOT z 14 kwietnia 2014 r. Uchwała Nr 10/2016/IX/51 RN PLL LOT z 16 lutego 2016 r. Uchwała Nr 19/2016/IX/60 RN PLL LOT z 21 marca 2016 r., Uchwała Nr 20/2016/IX/61 RN PLL LOT z 21 marca 2016 r., Uchwała Nr 4 NWZ PLL LOT z 16 grudnia 2016 r., Uchwała Nr 07/2017/IX/129 RN PLL LOT z 28 lutego 2017 r., Uchwała Nr 3 NWZ PLL LOT z 21 grudnia 2017 r.

Członkom Zarządu przysługiwała również odprawa w wysokości trzykrotności ostatniego wynagrodzenia miesięcznego.

Uchwałą Nr 28/2014/VIII/172 Rady Nadzorczej PLL LOT z 11 kwietnia 2014 r. wprowadzone zostały nowe zasady wynagradzania członków Zarządu, na podstawie których z członkiem Zarządu mogła zostać zawarta umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania (tzw. kontrakt menadżerski) po spełnieniu warunków wynikających z art. 3 ust. 2 ustawy kominowej, tj. po ubezpieczeniu osoby zarządzającej (członka Zarządu) od odpowiedzialności cywilnej powstałej w związku z zarządzaniem. Skutkowało to zniesieniem ograniczeń wysokości wynagrodzeń wynikających z ustawy kominowej. Umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawarto ze wszystkimi dotychczasowymi członkami Zarządu zatrudnionymi uprzednio na podstawie umów o pracę. Zgodnie z nowymi zasadami, członkom Zarządu przysługiwało wynagrodzenie ryczałtowe, oraz w razie zrealizowania zadań zarządczych, wynagrodzenie dodatkowe. Cele zarządcze na dany rok kalendarzowy, ustalane były przez Radę Nadzorczą i zarządzającego do końca pierwszego kwartału. Niezależnie od wynagrodzenia dodatkowego, zarządzającemu mogło być przyznane wynagrodzenie specjalne za osiągnięcie określonego celu. Przyjęto zasadę, że wynagrodzenie ryczałtowe dla prezesa Zarządu będzie wynosić piętnastokrotność, a członka Zarządu dwunastokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w odniesieniu do roku poprzedniego.

(dowód: akta kontroli str. 21-51)

Wprowadzenie nowych zasad wynagradzania członków Zarządu na podstawie tzw. kontraktów menadżerskich spowodowało wzrost ich wynagrodzenia. Wynagrodzenie miesięczne prezesa Zarządu wzrosło prawie trzykrotnie (189,8%) z kwoty 20 727 zł do 60 065 zł, a członka Zarządu ponad dwukrotnie (131,8%) z kwoty 20 727 zł do 48 052,20 zł.

(dowód: akta kontroli str. 102-106, 279-303)

W przypadku odwołania zarządzającego z pełnionej funkcji, przysługiwało mu odszkodowanie w wysokości sześciokrotnego miesięcznego wynagrodzenia ryczałtowego, za wyjątkiem sytuacji, gdy odwołanie było skutkiem naruszenia przez zarządzającego przepisów o zakazie konkurencji lub popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. Był to dwukrotny wzrost tego świadczenia w stosunku do wcześniej obowiązujących zasad (dot. odpraw).

(dowód: akta kontroli str. 47-69, 279-282)

1.3. W związku z wejściem w życie ustawy o wynagrodzeniach zarządu, uchwałami NWZ PLL LOT S.A. z dnia 16 grudnia 2016 r.¹³ oraz RN z 28 lutego 2017 r. ustalone zostały nowe zasady kształtowania wynagrodzeń członków zarządu Spółki¹⁴. Postanowienia uchwał w zakresie wysokości wynagrodzeń były zgodne z ustawą o wynagrodzeniach zarządu i zostały wprowadzone w terminie określonym w art. 21 ust. 1 ustawy, tj. przed rozpatrzeniem i zatwierdzeniem sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2016 r. W dniu 28 lutego 2017 r. z poszczególnymi członkami Zarządu zostały zawarte nowe umowy o świadczenie usług zarządzania.

(dowód: akta kontroli str. 158-178, 279-282)

Umowy o świadczenie usług zarządzania zawierane były na czas pełnienia funkcji. Wynagrodzenie całkowite zarządzającego składało się z części stałej, stanowiącej

¹³ Uchwała weszła w życie z chwilą jej podjęcia tj. z dniem 16 grudnia 2016 r.

¹⁴ Na podstawie art. 4, art. 5, art. 6, art. 7 i art. 8 ustawy o wynagrodzeniach zarządu.

wynagrodzenie miesięczne podstawowe oraz z części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki. Wynagrodzenie stałe członka Zarządu mogło wynosić od siedmio do jedenasto – krotności, a prezesa Zarządu od dwunasto do piętnasto – krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw¹⁵. Wysokość ta uzasadniona była skalą działalności PLL LOT - wartości aktywów, osiąganych przychodów oraz wielkość zatrudnienia były w Spółce wyższe od wskazanych w art. 4 ust. 2 pkt 5 ustawy dla przedsiębiorstw o najwyższej skali działalności. Wynagrodzenie zmienne było uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych i nie mogło przekroczyć 90% wynagrodzenia stałego w poprzednim roku obrotowym¹⁶. Rada Nadzorcza Spółki została upoważniona do ustalenia kwoty miesięcznego wynagrodzenia stałego dla poszczególnych członków Zarządu oraz określenia wag dla celów zarządczych i kryteriów (wskaźników) ich realizacji i rozliczania.

W praktyce, w zawartych umowach wynagrodzenie stałe członków Zarządu ustalono w wysokości od dziewięć do jedenasto – krotności średniego wynagrodzenia, a dla prezesa Zarządu w wysokości piętnastokrotności.

Wprowadzenie nowych zasad wynagradzania członków Zarządu spowodowało zmniejszenie ich wynagrodzenia. Wynagrodzenie miesięczne prezesa Zarządu zmniejszyło się o około 6,2%, a członka Zarządu przeciętnie o około 19%.

W razie rozwiązania umowy z przyczyn innych niż naruszenie obowiązków, zarządzającemu przysługiwała odprawa w wysokości 3-krotności wynagrodzenia stałego, pod warunkiem pełnienia przez niego funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 52-65, 92-95, 279-282)

1.4. W umowach o świadczenie usług zarządzania zawierane były postanowienia o konieczności zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa. Obejmowała ona w szczególności dane programowe, techniczne, technologiczne, organizacyjne, finansowe, personalne, handlowe i statystyczne. Zarządzający był zobowiązany do zachowania tajemnicy także po ustaniu stosunku prawnego wiążącego go ze Spółką przez okres 5 lat. W umowach o świadczenie usług w zakresie zarządzania¹⁷ zawarto klauzulę o konsekwencji w postaci naliczenia kary umownej w przypadku naruszenia zobowiązań dotyczących tajemnicy przedsiębiorstwa przez zarządzającego w wysokości 3 – krotności wynagrodzenia stałego.

(dowód: akta kontroli str. 279-282)

Członków Zarządu obejmował również zakaz konkurencji, wynikający z zawartych umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania lub odrębnych umów o zakazie konkurencji. Członkowie Zarządu byli zobowiązani do powstrzymania się od działań konkurencyjnych wobec PLL LOT w okresie sześciu miesięcy po ustaniu stosunku pracy. W szczególności nie mogli oni:

- wykonywać pracy lub świadczyć usług na rzecz innych podmiotów prowadzących działalność konkurencyjną oraz obejmować w tych podmiotach funkcji w organach zarządzających, nadzorczych lub doradczych,

¹⁵ Bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego¹⁵, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹⁶ Dla Prezesa Zarządu 100% wynagrodzenia stałego.

¹⁷ Umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawierane na podstawie wzoru, stanowiącego załącznik do uchwały Rady Ministrów nr 07/2017/IX/129 z dnia 28 lutego 2017 r.

- podejmować lub prowadzić jakiejkolwiek działalności na własny lub cudzy rachunek, która byłaby działalnością konkurencyjną wobec Spółki w tym działalności w zakresie doradztwa gospodarczego i finansowego,
- dokonywać transakcji, na własny lub cudzy rachunek, związanych z działalnością konkurencyjną,
- występować w charakterze agenta, doradcy, pełnomocnika, prokurenta lub innego przedstawiciela w podmiotach prowadzących działalność konkurencyjną.

Za działalność konkurencyjną uznano działalność podmiotów na terytorium Polski lub poza jej granicami, prowadzoną w dowolnej formie prawnej, której zakres porywa się chociażby częściowo z zakresem działalności podstawowej lub ubocznej Spółki lub podmiotów od niej zależnych w ramach grupy kapitałowej.

W zamian za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej Spółka zobowiązała się do wypłaty odszkodowania w wysokości sześciokrotności ostatniego miesięcznego wynagrodzenia brutto przysługującego danej osobie.

(dowód: akta kontroli str. 279-282)

1.5. W okresie objętym kontrolą wynik finansowy netto Spółki podlegał wahaniom. W latach 2011-2015 PLL LOT tylko w jednym okresie rozliczeniowym¹⁸ (2013 r.) uzyskała dodatni wynik finansowy netto w wysokości 25 781 tys. zł. W pozostałych latach Spółka ponosiła straty w granicach od (-) 118 048 tys. zł do (-) 399 875 tys. zł. W roku 2016 Spółka uzyskała dodatni wynik finansowy netto w wysokości 302 993 tys. zł, który w 2017 r. wzrósł do 354 439 tys. zł.

W latach 2016-2017 poprawiła się także rentowność działalności bezpośrednio związanej ze świadczeniem usług przez Spółkę¹⁹. W latach 2011-2012 wskaźnik rentowności działalności operacyjnej²⁰ był ujemny, w kolejnych latach 2013-2015 ulegał wahaniom, wynosząc 1,66 w 2013 r., 4,61 w 2014 r. i 2,09 w 2015 r., a następnie wzrósł do 6,37 w 2016 r. i 5,37 w 2017 r. Poprawa rentowności prowadzonej działalności gospodarczej była spowodowana m.in. przyrostem wartości przychodów ze sprzedaży. W latach 2011-2017 przychody netto ze sprzedaży PLL LOT wzrosły o 52% z kwoty 3 156 780 tys. zł w 2011 r. do 4 797 927 tys. zł w 2017 r.

Koszty Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu wynagrodzeń w latach 2011-2017 wynosiły odpowiednio: 1 625 tys. zł, 1 291 tys. zł, 1 282 tys. zł, 2 716 tys. zł, 3 598 tys. zł, 5 626 tys. zł oraz 5 825 tys. zł. Udział kosztów Zarządu i Rady Nadzorczej w ogólnych kosztach wynagrodzeń w Spółce w latach 2011-2017 zwiększał się i wynosił kolejno: 0,62%, 0,50%, 0,58%, 1,2%, 1,76%, 2,67% i 2,55%. Powyższe dane wskazują, że w okresie 2014 – 2017 nastąpił wzrost udziału wynagrodzeń Zarządu i Rady Nadzorczej PLL LOT w ogólnej kwocie wynagrodzeń. Powyższy wzrost był spowodowany zmianą zasad wynagradzania tej grupy pracowników w 2014 r., tj. wprowadzeniem umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania, w miejsce umów o pracę, wypłatą odpraw i odszkodowań wypłacanych na ich podstawie oraz zmniejszeniem średniorocznego zatrudnienia w Spółce, które w kolejnych latach wynosiło: 2 317 etatów w 2011 r., 2 189 w 2012 r., 1 791 w 2013 r., 1 700 w 2014 r., 1 697 w 2015 r., 1 688 w 2016 r. i 1 687 w 2017 r. Główną przyczyną zmniejszenia zatrudnienia były odejścia zbiorowe w 2013 r. Jednocześnie począwszy od 2014 r. następował stopniowy przyrost liczby personelu

¹⁸ W roku kalendarzowym.

¹⁹ Działalności operacyjnej.

²⁰ Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży = (zysk operacyjny * 100) / (przychody ze sprzedaży + pozostałe przychody operacyjne).

współpracującego z PLL LOT na zasadzie kontraktów B2B²¹ (zawieranych bezpośrednio z PLL LOT lub poprzez spółki zależne). W 2017 r. koszt osób współpracujących na takich zasadach wyniósł 102 108,2 tys. zł, a ich liczba wyniosła 774 osoby. Kwota wynagrodzeń ogółem zmniejszyła się w okresie objętym kontrolą o 12,6%, z 261 156 tys. zł w 2011 r. do 228 149 tys. zł w 2017 r., co było spowodowane zmniejszeniem zatrudnienia o 27,2%, tj. o 630 osób. Wartość aktywów Spółki na koniec lat 2011-2017 wynosiła odpowiednio: 2 697 640 tys. zł, 2 910 950 tys. zł, 3 431 326 tys. zł, 3 451 962 tys. zł, 3 082 763 tys. zł, 3 366 303 tys. zł, 4 372 076 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 179-181, 279-282, 304)

Ocena częściowa

Wprowadzone w PLL LOT zasady wynagrodzeń zagwarantowały przestrzeganie ograniczeń wynikających z ustawy kominowej. Spółka wypełniła także obowiązek ustalenia nowych warunków wynagradzania członków Zarządu, wprowadzonych ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. W wyniku wprowadzenia w 2014 r. kontraktów menadżerskich w miejsce umów o pracę nastąpił wzrost wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, w stosunku do poprzedniego okresu. Wzrost wynagrodzeń członków Zarządu Spółki w 2014 r. w stosunku do lat poprzednich oraz należności przysługujących im w przypadku odwołania z pełnionej funkcji, nie znajdował odzwierciedlenia w efektywności prowadzonej działalności gospodarczej w kontekście strat ponoszonych przez Spółkę w latach 2014-2015.

OBSZAR

2. Wynagradzanie kadry kierowniczej jako podstawa do wypłacania odpraw

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w związku z zaprzestaniem pełnienia funkcji członka Zarządu wypłacono odprawy ośmiu osobom w łącznej wysokości 1 835,1 tys. zł, w tym:

- w 2011 r. jednej osobie w wysokości 55 962 zł,
- w 2012 r. jednej osobie w wysokości 62 181 zł,
- w 2015 r. jednej osobie w wysokości 372 472,20 zł,
- w 2016 r. czterem osobom w wysokości od 297 977,76 zł do 308 188,08 zł,
- w 2017 r. jednej osobie w wysokości 132 113,40 zł.

W latach 2011, 2012 i 2017 wypłacone odprawy stanowiły trzykrotność podstawowego wynagrodzenia, natomiast w latach 2015 i 2016 sześciokrotność. Ponadto głównemu księgowemu w 2012 r. wypłacono odprawę w wysokości 54 000 zł, stanowiącą trzykrotność podstawowego wynagrodzenia²². Wysokość wypłaconych odpraw była, zgodna co do podstawy i wysokości z uchwałami organów Spółki i zawartymi z członkami Zarządu umowami.

(dowód: akta kontroli str. 305)

Byłemu Prezesowi Spółki w grudniu 2015 r. wypłacono została odprawa w wysokości 372 472,20 zł²³ w związku rezygnacją Prezesa z pełnionej funkcji. Przed dokonaniem wypłaty Spółka za wynagrodzeniem 24 600 zł, zleciła podmiotom zewnętrznym sporządzenie dwóch opinii prawnych, w których stwierdzono, że pomimo złożenia przez Prezesa Zarządu oświadczenia o rezygnacji z funkcji, odprawa jest należna. W ocenie obecnego Zarządu Spółki, odszkodowanie nie

²¹ B2B (*business-to-business*) – transakcje pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami gospodarczymi, relacje występujące pomiędzy przedsiębiorstwami.

²² Osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę otrzymywały w momencie odwołania wynagrodzenie miesięczne w wysokości od 18 000 zł do 20 727 zł, natomiast świadczący usługę zarządzania w granicach od 44 037,80 zł do 62 181 zł.

²³ Stanowiącą sześciokrotność wynagrodzenia

powinno zostać wypłacone, gdyż de facto nie doszło do zerwania umowy, tylko do jej jednostronnego wypowiedzenia, dokonanego przez byłego Prezesa. W związku z powyższym, Zarząd Spółki wystąpił 5 lipca 2017 r. z pozwem do Sądu Okręgowego w Warszawie o zasądzenie zwrotu ww. kwoty. Ponadto pismem z 2 czerwca 2016 r. zawiadomił Prokuraturę Rejonową Warszawa-Ochota o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 296 § 1 k.k.

(dowód: akta kontroli str. 305-414)

Dyrektor Biura Prawnego PLL LOT wyjaśnił, że bezpośrednią przyczyną wypłaty odprawy była decyzja ówczesnej dyrektorki biura HR, która po zapoznaniu się z zamówionymi opiniami prawnymi zleciła wypłatę odszkodowania. Opinie te były zlecone bez wiedzy oraz nie były następnie konsultowane z Biurem Prawnym LOT.

(dowód: akta kontroli str. 259-260)

Ponadto w wyniku kontroli NIK stwierdzono, że w umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dnia 30 kwietnia 2014 r. z byłym prezesem Zarządu, na podstawie której dokonano wypłaty ww. odprawy, w § 9 ust. 3 zawarto zapis, że w przypadku odwołania z pełnionej funkcji, zarządzającemu będzie przysługiwało odszkodowanie: gdy odwołanie jest skutkiem naruszenia przepisów o zakazie konkurencji lub jest skutkiem popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.

(dowód: akta kontroli str. 319-356)

Zdaniem NIK zawarcie powyższego zapisu było działaniem nierzetelnym, bowiem wiąże on wypłatę odszkodowania z wystąpieniem przesłanek zawinionych przez Zarządzającego, a polegających na naruszeniu przepisów o zakazie konkurencji lub popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, podczas gdy wystąpienie tych przesłanek powinno stanowić podstawę do odmowy wypłaty odprawy.

W odpowiedzi na pytanie z jakich przyczyn zawarto taki zapis w umowie i czy treść tego zapisu była analizowana pod kątem prawa do odszkodowania, dyrektor Biura Prawnego PLL LOT wyjaśnił, że nie posiada wiedzy na ten temat.

(dowód: akta kontroli str. 259-260)

Sześciu byłym członkom Zarządu wypłacono ekwiwalenty za urlop wypoczynkowy w wysokości od 8 882,86 zł do 58 455,69 zł w łącznej kwocie 166 666,86 zł., w tym:

- w 2011 r. jednej osobie w wysokości 8 882,86 zł,
- w 2012 r. jednej osobie w wysokości 21 714 zł,
- w 2013 r. jednej osobie w wysokości 58 455,69 zł,
- w 2014 r. trem osobom w wysokości od 20 896,16 zł do 32 836,82 zł.

Wypłacony ekwiwalent dotyczył niewykorzystanego urlopu przez poszczególnych członków Zarządu w przedziale od 10 do 59 dni urlopu. W okresie 2011-2013 wypłaty ekwiwalentu następowały wskutek zawarcia porozumień w sprawie rozwiązania umowy o pracę. Dotyczyło to trzech osób, w jednym przypadku zobowiązano pracownika do wykorzystania przysługującego mu prawa do urlopu wypoczynkowego w okresie zwolnienia od świadczenia pracy przed rozwiązaniem umowy. W dwóch pozostałych przypadkach, w porozumieniach w sprawie rozwiązania umowy o pracę, nie zawarto zapisu o konieczności wykorzystania zaległego urlopu wypoczynkowego, z tym że okres zwolnienia od świadczenia pracy przed rozwiązaniem umowy nie przekraczał ośmiu dni roboczych.

Trzem członkom Zarządu w 2014 r. wypłacono ekwiwalent za urlop z chwilą zmiany formy zatrudnienia w Spółce, z umowy o pracę na kontrakt menadżerski.

(dowód: akta kontroli str. 278-282, 305)

Działania Spółki polegające na rozwiązaniu stosunku pracy i zawarciu umowy zarządzania z członkami zarządu oraz wypłata w tym momencie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop spowodowała obciążenie dla Spółki w łącznej kwocie 76 614,31 zł. Zdaniem NIK, Spółka powinna podjąć działania mające na celu

zobligowanie członków Zarządu do wykorzystania zaległych urlopów wypoczynkowych do chwili rozwiązania umów o pracę, w celu uniknięcia tych wydatków.

(dowód: akta kontroli str. 278-282, 305)

Ośmiu byłym członkom Zarządu wypłacono odszkodowanie z tytułu powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej po rozwiązaniu umowy ze Spółką, w łącznej kwocie 1 767,2 tys. zł w tym:

- w 2011 r. dwóm osobom w wysokości po 18 654 zł za okres 6 miesięcy (łącznie 223 848 zł),
- w 2012 r. jednej osobie w wysokości 20 727 zł za okres 6 miesięcy (łącznie 124 362 zł),
- w 2016 r. czterem osobom w wysokości po 51 364 zł za okres 6 miesięcy (łącznie 1 232 752 tys. zł) i jednej osobie w wysokości 62 078,70 zł za okres 3 miesięcy (łącznie 186 236,10 zł).

Odszkodowania były wypłacane w równych ratach miesięcznych po zakończeniu trwania umowy, w okresie sześciu kolejnych miesięcy. W przypadku jednego z członków Zarządu okres wypłaty odszkodowania skrócono do trzech miesięcy w wyniku zawartego porozumienia. Wysokość wypłaconych odszkodowań była, zgodna co do podstawy i wysokości z zawartymi z członkami Zarządu w tym zakresie umowami. Spółka sprawowała kontrolę nad wykonywaniem przez byłych pracowników obowiązku powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej poprzez uzależnienie dokonania wypłaty od złożenia pisemnego oświadczenia, o przestrzeganiu zakazu konkurencji, przez daną osobę za każdy miesiąc, w którym następowała wypłata. Ponadto w umowach zawarto zapis, że w przypadku naruszenia zakazu konkurencji Zarządzający zobowiązany był do zapłaty kary umownej w wysokości 100% odszkodowania.

(dowód: akta kontroli str. 279-283, 305)

2.2. W latach 2011-2017 obowiązywały w Spółce regulaminy wynagradzania oraz premiowania pracowników, które uzależniały wynagrodzenia kadry kierowniczej od wyników ekonomiczno-finansowych Spółki²⁴. Zarząd podejmował również decyzje o wstrzymaniu wypłat i naliczeń premii dla pracowników, w tym wyższej kadry kierowniczej. Od 2010 r. do 2013 r. obowiązywał Regulamin premiowania wyższej kadry kierowniczej PLL LOT S.A., który przewidywał przysługiwanie premii motywacyjno-zadaniowej. Zła sytuacja ekonomiczna doprowadziła do jego uchylecia, co nastąpiło w listopadzie 2013 r. Następnie w 2015 r. wprowadzono zasady premiowania, tzw. system zarządzania przez cele, w którym wypłata premii była uzależniona od realizacji celów korporacyjnych oraz indywidualnych, uwzględniających sytuację ekonomiczną Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 265-277, 279-282)

W okresie objętym kontrolą miała miejsce duża fluktuacja pracowników, w tym również kadry kierowniczej Spółki. Z pracy w PLL LOT odeszło w tym czasie 85 pracowników wyższego szczebla zarządzania, tj. dyrektorów i zastępców dyrektorów pionów, regionów, biur i przedstawicielstw. Umowy były rozwiązywane na mocy porozumienia stron lub wskutek upływu czasu, na jaki zostały zawarte.

²⁴ Regulamin wynagradzania pracowników PLL LOT S.A. wprowadzony zarządzeniem Prezesa Zarządu Nr D/05/2010/AS z dnia 17 marca 2010 r., Ramowe wytyczne dotyczące warunków wynagradzania pracowników spółki Polskie Linie Lotnicze LOT S.A. wprowadzone uchwałą Zarządu w listopadzie 2013 r., System Zarządzania przez Cele w PLL LOT S.A. wprowadzony zarządzeniem Prezesa Zarządu Nr D/2015/KA/z dnia 7 lipca 2015 r. Regulamin wynagradzania pracowników PLL LOT S.A. zawarty na czas określony od 1 stycznia 2016 r. w wyniku porozumienia PLL LOT S.A. z organizacjami związkowymi działającymi w Spółce. W 2017 r. nie udało się uzgodnić ze związkami zawodowymi nowego regulaminu wynagradzania.

W trzech przypadkach osoby zatrudnione na stanowiskach dyrektorskich zostały zwolnione na podstawie wypowiedzenia pracodawcy.

Według wyjaśnień dyrektor HR fluktuacja kadry kierowniczej wynikała z realizacji strategii Spółki oraz spłaszczania struktury organizacyjnej. Zmiany kadrowe następowały w ramach rekrutacji zewnętrznej, ale w dużej mierze również w ramach rekrutacji wewnętrznej.

(dowód: akta kontroli str. 181, 265-277, 304-305)

Wynagrodzenia kadry kierowniczej, tj. dyrektorów pionów, regionów, biur i przedstawicielstw w okresie objętym kontrolą wynosiły²⁵: w 2011 r.: od 13 000 zł do 35 000 zł, w 2012 r. od 10 000 zł do 61 221,38 zł, w 2013 r. od 8 950 zł do 42 000 zł, w 2014 r. od 15 000 zł do 36 366 tys. zł, w 2015 r. od 16 000 zł do 64 533 zł, 2016 r. od 17 000 zł do 35 000 zł, w 2017 r. od 13 500 zł do 25 500 zł.

(dowód: akta kontroli str. 415-421)

Dziewiętnastu członkom kadry kierowniczej (tj. 22%) wypłacono odprawę, w wysokości do sześciokrotności ich wynagrodzenia, tj. w kwotach od 10 000 zł do 165 000 zł.

Zarządzeniem Prezesa Zarządu²⁶ ustalone zostały zasady zawierania z pracownikami PLL LOT umów o zakazie konkurencji. Zobowiązano dyrektorów jednostek organizacyjnych Spółki do informowania dyrektora biura zarządzania zasobami ludzkimi o pracownikach, z którymi należy zawrzeć umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. W opracowanym wzorze umowy o zakazie konkurencji²⁷ wskazano, że pracownik nie będzie mógł m.in. wykonywać pracy lub świadczyć usługi na rzecz podmiotów prowadzących działalność konkurencyjną²⁸, obejmować w tych podmiotach funkcji w organach zarządzających, nadzorczych lub doradczych oraz prowadzić działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec Spółki. Ponadto zobowiązano pracownika do ochrony tajemnicy PLL LOT, a w przypadku jej naruszenia do zapłaty kary umownej. W zamian za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej Spółka zobowiązała się do wypłaty odszkodowania w równych ratach przez okres określony w umowie. Szczegółowe warunki dotyczące wypłaty odszkodowań w zakresie wysokości odszkodowania (% wynagrodzenia zasadniczego) i okresu wypłaty odszkodowania ustalano indywidualnie w umowach z pracownikami²⁹. Umowy o zakazie konkurencji nie były zawierane ze wszystkimi członkami kadry kierowniczej. Decyzje o zawarciu umowy były podejmowane każdorazowo, indywidualnie przez ich przełożonych.

W okresie objętym kontrolą wypłacono odszkodowanie z tego tytułu 27 byłym członkom kadry kierowniczej. W przeważającej mierze (w 78%) stanowiło ono równowartość od jednokrotności do sześciokrotności otrzymywanego wynagrodzenia.

(dowód: akta kontroli str. 265-277, 416-421)

W dniu 9 kwietnia 2015 r. Spółka zawarła porozumienie z prokurentem ds. handlowych w sprawie rozwiązania umowy menadżerskiej, w którym znalazł się zapis, o przysługującym mu wynagrodzeniu w wysokości siedmiomiesięcznego wynagrodzenia (łącznie 294 000 zł) za „staranny i dokonany w terminie” zwrot PLL LOT dokumentów oraz powierzonych rzeczy takich jak: identyfikator, komputer,

²⁵ W grupie osób odchodzących z pracy w PLL LOT, bez wynagrodzeń płaconych na podstawie przepisów innych państw oraz wynagrodzeń wypłacanych w walutach obcych.

²⁶ Zarządzenie Prezesa Zarządu Nr D/10/2011/AS z dnia 7 października 2011 r.

²⁷ Stanowiącym załącznik do zarządzenia Prezesa Zarządu nr D/10/2011/AS

²⁸ Przez działalność konkurencyjną rozumiano działalność której zakres pokrywa się w całości lub części z zakresem działalności prowadzonej przez Spółkę lub jest do niej zbliżony.

²⁹ Wzór umowy nie określał limitów w tym zakresie.

karty kredytowe. Na podstawie zawartego porozumienia Spółka wypłaciła prokurentowi wynagrodzenie.

Zdaniem NIK zawarcie w porozumieniu powyższego zapisu, a w konsekwencji wypłata wynagrodzenia było niekorzystne dla Spółki. W związku z wypłatą ww. wynagrodzenia Zarząd Spółki złożył w dniu 2 czerwca 2016 r. zawiadomienie do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 296 § 1 k.k., polegającego na niekorzystnym rozporządzeniu mieniem Spółki i wyrządzeniem jej znacznej szkody majątkowej przez byłych członków Zarządu Spółki³⁰. Na dzień zakończenia kontroli NIK postępowanie było w toku.

(dowód: akta kontroli str. 398-403, 420-434)

2.3.1. Od 2016 r. Członkowie Zarządu, zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności, składali Prezesowi, oświadczenia o swoim stanie majątkowym³¹. W latach 2016–2018 złożone przez członków Zarządu oświadczenia o stanie majątkowym nie były poddawane analizie przez Prezesa Zarządu, pomimo tego, że na podstawie art. 10 ust. 7 i 8 przywołanej ustawy był on zobowiązany do dokonania analizy zawartych w oświadczeniu danych poprzez porównanie treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonych oświadczeń. Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie dokonywał porównania oświadczeń poszczególnych członków Zarządu, gdyż zgodnie z dyspozycją art. 10 ust. 8 ustawy, nie jest określony wyraźny termin przeprowadzania takiego porównania, oraz że podjął decyzję o podjęciu tych czynności na początku 2019 roku.

(dowód: akta kontroli str. 263-264)

Zdaniem NIK pomimo niewskazania w ustawie terminu do którego należy dokonać analizy oświadczeń, powinna ona zostać dokonana bez zbędnej zwłoki. Jest to szczególnie istotne w kontekście analizy wystąpienia negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 4 ustawy o ograniczeniach działalności, zgodnie z którym w okresie zajmowania stanowisk lub pełnienia funkcji, członków Zarządu osoby te nie mogą być: członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego; lub posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek.

2.3.2. Jeden z obecnych członków zarządu Spółki, wybrany uchwałą³² Rady Nadzorczej PLL LOT z dnia 23 stycznia 2017 r. na to stanowisko z dniem 1 marca 2017 r., był udziałowcem³³ oraz członkiem zarządu dwóch spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. W marcu 2018 r. udziały w jednej ze spółek zostały przez niego sprzedane oraz zrezygnował z funkcji członka zarządu w tej spółce. Według stanu na dzień 3 grudnia 2018 r. członek Zarządu posiadał udziały oraz był członkiem zarządu jednej spółki prawa handlowego.

(dowód: akta kontroli str. 232-258, 279-282)

Członek Zarządu wyjaśnił, że w okresie pełnienia funkcji Członka Zarządu w PLL LOT był i jest członkiem zarządu oraz udziałowcem spółki z siedzibą w Warszawie. Spółka ta nie prowadzi faktycznej działalności gospodarczej, w latach 2017-2018 nie osiągnęła żadnych przychodów, jej istnienie jest efektem konfliktu udziałowców,

³⁰ Według stanu na dzień 19 grudnia 2018 r. – postępowanie w toku.

³¹ Ustawa wskazuje następujące rodzaje oświadczeń: składane przed objęciem stanowiska, a następnie co roku w terminie do 31 marca, wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska

³² Uchwała Rady Nadzorczej nr 03/2017/IX/125

³³ Udziały przekraczały 10% kapitału zakładowego

który uniemożliwia jej likwidację. Był również członkiem zarządu i udziałowcem drugiej spółki, ale w I kwartale 2018 r. zrezygnował z tej funkcji.

(dowód: akta kontroli str. 233-234)

W trakcie postępowania kwalifikacyjnego na członka Zarządu, kandydat zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 r. w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach prawa handlowego³⁴, składa zgłoszenie wraz z oświadczeniem o niepodleganiu określonym w przepisach prawa ograniczeniom lub zakazom zajmowania stanowiska członka Zarządu w spółkach handlowych.

Pomimo występujących ograniczeń, w trakcie postępowania kwalifikacyjnego członek Zarządu złożył oświadczenie³⁵ o niepodleganiu określonym w przepisach prawa ograniczeniom lub zakazom zajmowania stanowiska członka zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 237)

Wyjaśnił on, że w momencie składania oświadczenia posiadał wiedzę na temat ograniczeń dotyczących posiadania udziałów w spółkach prawa handlowego oraz pełnienia funkcji w organach spółek, w stosunku do osób które sprawują funkcje członków zarządu w spółkach Skarbu Państwa, jednak w momencie składania oświadczenia nie był członkiem zarządu PLL LOT, a dopiero wkraczał w procedurę konkursową, zaś z samą formułą konkursu zawsze związana jest niepewność, co do wyników prowadzonego postępowania. W przypadku braku sukcesu w konkursie pozostałby udziałowcem i członkiem zarządu tych spółek.

Równocześnie członek zarządu wyjaśnił, że powiadomił Przewodniczącą Rady Nadzorczej PLL LOT S.A. 10 marca 2017 r. o posiadanych udziałach i sprawowanych funkcjach w spółkach z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 232-237)

Członek zarządu składał Prezesowi PLL LOT oświadczenie o stanie majątkowym przed objęciem stanowiska i następnie na dzień 31 grudnia 2017 r. Oświadczenie było przedmiotem kontroli Centralnego Biura Antykorupcyjnego w okresie od 22 sierpnia 2018 r. do 15 października 2018 r. Zostały w nim ujęte informacje na temat posiadanych udziałów i sprawowanych funkcji w spółkach z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 279-282)

Obecny Przewodniczący Rady Nadzorczej wyjaśnił, że w protokołach z posiedzeń Rady Nadzorczej nie ma informacji o powiadomieniu jej członków przez ówczesnego przewodniczącego o posiadanych udziałach i pełnionych funkcjach przez członka zarządu PLL LOT. A także, że nie posiada wiedzy aby rada została poinformowana o tym fakcie przez przewodniczącego.

(dowód: akta kontroli str. 261-262)

Złożenie przez kandydata na członka Zarządu w trakcie postępowania kwalifikacyjnego w styczniu 2017 r. niezgodnego ze stanem faktycznym oświadczenia o niepodleganiu określonym w przepisach prawa ograniczeniom lub zakazom zajmowania stanowiska oraz nieanalizowanie w latach 2016-2018 przez Prezesa Zarządu oświadczeń majątkowych, skutkowało naruszeniem wynikającego z art. 4 pkt 1 i 5 ustawy o ograniczeniach działalności, zakazu pełnienia funkcji członka zarządu PLL LOT przez osobę będącą członkiem zarządów innych spółek prawa handlowego oraz posiadającą w tych spółkach więcej niż 10% udziałów. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, naruszenie zakazów, w zakresie zajmowania stanowisk oraz posiadania udziałów w spółkach prawa handlowego stanowi podstawę do odwołania ze stanowiska.

³⁴ Dz. U. Nr 55, poz. 476 ze zm.

³⁵ Oświadczenie z dnia 9 stycznia 2017 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zawarcie, w porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2015 r. z prokurentem ds. handlowych w sprawie rozwiązania umowy menadżerskiej, zapisów niekorzystnych dla Spółki, zgodnie z którymi prokurentowi przysługiwało wynagrodzenie w wysokości siedmioletniego wynagrodzenia za „staranny i dokonany w terminie” zwrot PLL LOT dokumentów oraz powierzonych rzeczy takich jak: identyfikator, komputer, karty kredytowe. Na podstawie zawartego porozumienia Spółka poniosła koszty w wysokości 294 000 zł.
2. Jeden z członków Zarządu Spółki pełnił swoją funkcję od marca 2017 r. do zakończenia kontroli, z naruszeniem wynikającego z art. 4 pkt 1 i 5 w związku z art. 2 pkt 9 ustawy o ograniczeniach działalności, zakazu pełnienia funkcji członka zarządu PLL LOT przez osobę będącą członkiem zarządów innych spółek prawa handlowego oraz posiadającą w tych spółkach udziały przedstawiające więcej niż 10 % kapitału zakładowego.
3. Nierzetelne sporządzenie umowy 30 kwietnia 2014 r. o świadczenie usług w zakresie zarządzania, polegające na zawarciu w umowie postanowień, wiążących wypłatę odszkodowania z wystąpieniem przesłanek zawinionych przez Zarządzającego, a polegających na naruszeniu przepisów o zakazie konkurencji lub popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia.
4. Trzem członkom Zarządu PLL LOT wypłacono w 2014 r ekwiwalent za urlop z chwilą zmiany formy zatrudnienia w Spółce, z umowy o pracę na kontrakt menadżerski. Działania Spółki polegające na rozwiązaniu stosunku pracy i zawarciu umowy zarządzania z członkami Zarządu oraz wypłata w tym momencie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, bez uprzedniego zobligowania członków Zarządu do wykorzystania zaległych urlopów wypoczynkowych, spowodowała obciążenie dla Spółki w łącznej kwocie 76 614,31 zł.

Ocena częściowa

Wypłacane w okresie objętym kontrolą odprawy oraz pozostałe świadczenia, tj. ekwiwalenty za niewykorzystany urlop oraz odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji były prawidłowe, co do podstawy i wysokości. Jednocześnie NIK ocenia negatywnie fakt pełnienia przez jednego z członków Zarządu funkcji z naruszeniem zakazu wynikającego z art. 4 pkt 1 i 5 ustawy o ograniczeniach działalności, oraz zawarcie w porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2015 r. z prokurentem ds. handlowych niekorzystnych zapisów dla Spółki, co skutkowało poniesieniem dodatkowych kosztów.

Wnioski

Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁶, wnosi o:

1. Podejmowanie działań mających na celu niedopuszczenie do zawierania w porozumieniach w sprawie rozwiązania umów menadżerskich lub umów o pracę, zapisów niekorzystnych dla Spółki, wiążących się z koniecznością ponoszenia nieuzasadnionych z punktu widzenia interesu Spółki wydatków,
2. Podejmowanie działań mających na celu zobligowanie pracowników Spółki do wykorzystywania urlopów wypoczynkowych do chwili rozwiązania umów o pracę, w celu ograniczenia wypłat ekwiwalentów za niewykorzystany urlop.

³⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524. Dalej: *ustawa o NIK*.

Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, stycznia 2019 r.

Kontroler
Grzegorz Kapela
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

..

..